

GÜNEY KAFKASYA'DAKİ SON GELİŞMELER

Alev KILIÇ

Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycanın oluşturduğu güney Kafkasya bölgesinde, bir yandan Dağlık Karabağ ve çevresindeki yedi vilayetin 1992 yılından bu yana Ermenistanın işgali altında kalması, işgalin sona erdirilememesi, bir milyondan fazla göçe zorlanmış insanın evlerine geri dönmelerinin sağlanması yönünde barışçı bir çözüm bulunamaması sonucu, diğer taraftan, Gürcistan [] ve Gürcistan-Rusya savaşından bu yana taşlar bir türlü yerine oturmamıştır. Her üçü de komşusu olan ve ortak sınırları bulunan Türkiye bakımından bölgenin istikrara kavuşması kuşkusuz önemli ve önde gelen bir konu olmaktadır. Türkiyenin bölgenin istikrara, barış ve işbirliğine yönelmesi yolunda yaptığı girişimlere rağmen, özellikle Ermenistanın yapıcı olmayan, hatta köstekleyici tutumu nedeniyle bölgedeki ilişkilerin bir çıkmaza girmekte olduğunu söylemek de mümkündür.

Son dönemde bölgede yeni bir hareketlilik ve yeni eğilimler dikkat çekmektedir. Bunların başında Ermenistanın Eylül 2013te yönünü Avrupa Birliğinden değiştirerek, Rusyanın öncülüğünü yaptığı Gümrük Birliği-Avrasya Ekonomik Birliğine katılma kararı gelmektedir. Bu kararla birlikte, Ermenistanın geleceği, Rusya ile ilişkileri ve Rusyanın bu bölgedeki rolü ve etkinliği kuşkusuz dikkate alınması gereken bir gelişme olarak ortaya çıkmaktadır. Rusya bölgeye artan ilgisini ve bölgedeki nüfuzunu artırma isteğini bu kararın ardından açıklamakta beis görmemiştir. Nitekim geçen kısa dönemde derhal önemli ekonomik ve askeri adımlar atılmıştır.

Ocak 2014 başında Ermenistanın doğal gaz dağıtım şirketi elinde kalan %20 hisseyi de Rus Gasprom şirketine 300 milyon dolarlık borcuna karşı devretmiş, bu şekilde Gasprom şirketi Ermenistandaki gaz dağıtım şebekesinin tamam hisselerinin sahibi olmuştur. Daha sonra Rusya Ermenistandaki askeri üslerini ve gücünü hava desteğiyle de kuvvetlendirme, bu amaçla Gümrüdeki 182.inci askeri üssüne bağlı, Erivandaki Erebuni hava üssündeki Mig-16 filosunu hücum helikopterleri filosu ile takviye etme kararını açıklamıştır.

Diğer taraftan, Azerbaycan petrol ve doğal gaz şirketi SOCAR Rus Gasprom şirketi ile 2009 Ekimde imzaladığı anlaşma uyarınca 2010 Ocak ayından itibaren Rusyaya tedarik etmekte olduğu gaz sevkiyatını tek taraflı bir kararla, teknik nedenler gerekçesi ile, 13 Ocak 2014

tarihinde durdurmuştur.

Rusya Ermenistana ulaşım konusunda da yeni arayışlara girmiştir. 1992 yılında Gürcü-Abhaz savaşı sonunda Rusya ile tek demiryolu bağlantısının kesilmesi üzerine, Ermenistanın dışı açılımı kara yolundan Gürcistan ve İran ile sınırlı kalmıştır. Eylül 2013te bir Ermeni yetkilinin demiryolu bağlantısının kurulacağını resmen açıklaması üzerine hem Gürcü, hem Abhaz tarafı bu açıklamayı yalanlamış ve demiryolu bağlantısı kesik kalmaya devam etmiştir. Bu arada Rusya Ermenistan demiryollarına da el koymuş ve yenileme taahhüdünde bulunmuştur. Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye ise, yeni inşa edilen Kars-Tiflis-Bakü demiryolu hattının tamamlanması aşamasına gelmiştir.

Bölgedeki istikrarsızlığın ve gerginliğin önde gelen nedenlerinden Dağlık Karabağın ve çevresindeki yedi vilayetin işgalinin barışçı bir çözüme kavuşturulması amacıyla oluşturulan ve Türkiyenin de içinde bulunduğu Minsk Grubunun sorunu sahada aktif biçimde izleyen üç eş başkanının (Rusya, Fransa ve A.B.D.) gayretlerinin ivedilikle yapıcı bir sonuca ulaşmasına, son gelişmelerin ışığında, her zamandan daha fazla ihtiyaç görülmektedir. Minsk Grubunun bir bütün halinde sorunu yeniden ele almasının ve mevcut yöntemi gözden geçirmesinin de olumlu yeni bir ivme sağlayabileceğini dikkate almakta yarar bulunmaktadır.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KILIÇ, Alev. 2024. "GÜNEY KAFKASYA'DAKİ SON GELİŞMELER ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2014 / 13. Ocak 22. Erişim Temmuz 27, 2024. <https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/GUNEY-KAFKASYA-DAKI-SON-GELISMELER>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

